

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معایب و مزایای تنگ فرزندی

بخشی از بیانات مقام معظم رهبری پس از استماع گزارش دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی و هیأت همراه (۹۱/۴/۲۷)

- یکی از مشکلات ما این است که برجسته ترین
زوجهای ما که نخبگان هستند کمترین فرزند
را دارند و این یک ضرر بزرگ است چون
کشور را از ژن انسانهای برتر محروم می
کنیم.

دلایلی تمایلی به تنی فرزندی

● مسائل مالی و معیشتی

● ساعات کاری طولانی

● تاثیر رفتاری اولین فرزند

مهم ترین مزایای تک فرزندی

- تک فرزندها به دلیل ارتباط مداوم با والدین، وابستگی بیشتری به آن‌ها دارند. در عین حال، رابطه بین والدین و فرزند نیز بسیار قوی تر و بهتر است.

● وقتی والدین یکی فرزند داشته باشند، تلاش می کنند تا همه نیازهای فرزندشان را برآورده کنند.

● این امر در رشد شخصیت، رشد خلاقیت و آرامش روانی فرزند بسیار موثر است.

● تک فرزندها محور توجه والدین را از آن خود می کنند.

● این موضوع کمک می کند تا والدین تمام تمرکز خود را روی رشد یک انسان گذاشته و اگر از مسیر صحیح حرکت کنند، امکان موفقیت بیشتری داشته باشند.

● تک فرزندها چالش‌های بین خواهر و برادری را تجربه نمی‌کنند؛
در نتیجه به جای اینکه تمرکز آن‌ها روی حل مشکلات با خواهر
و برادر خود باشد، روی توسعه فردی و رشد شخصیت خویش
خواهد بود.

● تک فرزندها مجبور نیستند برای جلب توجه والدین خود، با خواهر یا برادرشان رقابت کنند.

- یگانه فرزند، خواهر یا برادری ندارد تا با او مقایسه شود.
- مقایسه فرزندان با یکدیگر (به عمد یا غیر عمد) بین بسیاری از والدین رایج است.

● تحقیقات روان شناسان نشان داده است که تک فرزندها
مستقل تر هستند.

● فرزندان تک، در خانه زمان بیشتر و فضای مناسب تری
برای تفکر و شناخت خود دارند.

● توجه و تمرکز والدین، اگر خسته کننده و بیش از حد

نباشد، اعتماد به نفس تک فرزندان را افزایش می دهد.

● بسیاری از کودکان و نوجوانان تنها، تمایل و انگیزه بیشتری

برای کسب دستاوردهای منحصربه فرد دارند.

● بزرگ‌ترین زره در برابر تنهایی این است که یاد بگیریم وقتی تنها هستیم، چگونه آن را برای خود به فرصت تبدیل کنیم و از آن لذت ببریم.

● این چیزی است که تک فرزندها از همان ابتدا به طور ناخودآگاه می‌آموزند.

● بچه‌های تنها در دوستی‌ها عمیق و ماهر هستند. آن‌ها به واسطه اینکه بیشترین ارتباط را با بزرگ‌سال‌ها دارند، تمایل دارند که رفتارهای بالغانه‌تری از خود نشان دهند و به همین دلیل در بسیاری از روابط و کارهای خود ماهرتر عمل می‌کنند.

عمده ترین معایب تک فرزندی

- تک فرزندها هم سن و سالی ندارند که با او رشد کنند و دنیای کودکانه خود را به اشتراک بگذارند.

● تجربه تنهایی

- از معایب نداشتن خواهر و برادر می توان به تجربه تنهایی اشاره کرد.
- برای مثال تصور کنید که والدین یک فرد تک فرزند از دنیا بروند. این فرد پس از پدر و مادر خود هیچ نسبت فامیلی بسیار نزدیکی دیگری را تجربه نمی کند. حتی در بسیاری موارد و شرایط خاص که فرد به کمک شخص یا اشخاصی مانند خواهر و برادر در کنار خود نیاز دارد، در مانده می شود.

• انزوا

- از آنجایی که تک فرزندان اغلب تنها هستند و ارتباط موثری با همسالان خود برقرار نمی کنند، عموماً احساس تنهایی دارند.
- اگر فردی که تک فرزند است در برقراری ارتباط با گروه همسالان خود در مدرسه، کلاس و ... مهارت نداشته باشد، کم کم به سمت انزوا و افسردگی خوبی می رود.

- کودک تک فرزند دوستی در خانه ندارد تا با او بازی کند؛ برای همین بیشتر اوقات احساس تنها بودن می کند. همچنین اگر نتواند مهارت های اجتماعی را به خوبی کسب کند، درون گرا و منزوی خواهد شود. این احساس تنهایی در بزرگسالی آن ها نیز تاثیر خواهد گذاشت. و اختلال اسکیزوئید و افسردگی از جمله اختلالات احتمالی هستند که ممکن است کودک در بزرگسالی به آن ها دچار شود.

شخصیت اسکیزوئید

- شخصیت اسکیزوئید علاقه زیادی به تنها بودن دارد.
- انزوا طلبی کامل در رفتار این افراد مشهود است. افراد اسکیزوئید روابط اجتماعی و عاطفی با دیگران برقرار نمی کنند و به مشاغل فزوی تمایل بیشتری نشان می دهند. احتمال اینکه تک فرزندها به این اختلال دچار شوند بیشتر از سایر افراد است.
- اما با این وجود نمی توان گفت همه تک فرزندها در بزرگسالی به چنین سرنوشتی دچار می شوند.

افسردگی

- اینکه کودک مدت زیادی در خانه تنها بماند، احتمال دچار شدن به این اختلال را در بزرگسالی افزایش می دهد.
- این نوع افسردگی به صورت خفیف یا مزمن در اکثر ساعات شبانه روز با او همراه است.

● کودکان تنها، از همان ابتدا برای دوست‌یابی با مشکل مواجه هستند.

● کنترل و مدیریت کمتر احساسات

● بسیاری از کودکان و نوجوانان روبه‌رو شدن با احساسات و مسائل مختلف را در زندگی خود از طریق ارتباط با خواهر و برادر خود می‌آموزند. اگر به کودکانی که دارای خواهر و برادر هستند توجه کنید، می‌بینید که در برخورد و کنترل احساسات خود و مدیریت آن‌ها توانایی بسیار بیشتری دارند.

● در مقابل، تک‌فرزندان از این موهبت محروم می‌شوند و در بسیاری از شرایط نمی‌توانند آنطور که باید رفتار کنند و یا نسبت به اتفاقات واکنش درستی را نشان دهند.

● مهارت های ارتباطی ضعیف تر

● بخش بیشتر مهارت های ارتباطی کودکان در برخورد با محیط اطراف و به ویژه همسالان اتفاق می افتد.

● بنابراین از تک فرزندی، ضعف در مهارت های ارتباطی، یاد گیری و بروز آن هاست.

● اگرچه کودکان این مهارت ها را با رفتن به مهد کودک یا مدرسه کم کم می آموزند، اما ارتباط دائمی خواهر و برادر با یکدیگر کمک بیشتری به یاد گیری سریع و موثر می کند.

برخورد با کودکی به شکل بزرگسال

در خانواده تک فرزندی چیدمان تیم دو به یک است.
توقعات والدین از بچه بالاست.

● بلوغ زودرس

● مهم ترین نکته در طول سال های کودکی این است که فرد مهارت ها و ارتباطات خودش را با همسالان و دیگر کودکان و نوجوانان سرهم شود. این مسئله تاثیر بسیار مثبتی را روی موفقیت فرد در اجتماع می گذارد .

● یکی از معایب خواهر و برادر نداشتن ارتباط دائمی کودک با پدر و مادر است که او را در یک ارتباط همیشگی با بزرگسالان قرار می دهد. تک فرزندان در این شرایط به تقلید رفتار بزرگسالان روی می آورند و دوران کودکی خود را با کودکی کردن واقعی سپری نمی کنند.

● در برخی موارد این مسئله موجب بلوغ زودرس در آن ها می شود. زیرا به طور دائمی با افراد بزرگسال در ارتباطند و بنا بر نوع رفتار آن ها رفتار می کنند.

● کمالگرایی

- یکی از مهم‌ترین معایب تک فرزندی، بروز کمالگرایی است. عموماً زمانی که یک فرد تنها فرزند خانواده است، والدین او تلاش می‌کنند که فرزند خود را به بهترین نمونه فرزندان تبدیل کنند. به همین دلیل به صورت دائمی او را در انواع کلاس‌ها ثبت نام می‌کنند و یا از او انتظار دارند که مایه افتخار و سربلندی باشد.
- همین برخورد باعث می‌شود که فرد بایک کمالگرایی درونی روبه‌رو شود و از این نظر با مشکلات زیادی در زندگی، کارها و حتی روابط خود روبه‌رو شود.

● یگانه فرزند برای عملکرد خوب در درس و سایر فعالیت‌ها
از طرف والدین تحت فشار بیشتری قرار می‌گیرد.

● فشار روانی زیاد

- زمانی که والدین چند فرزند دارند، انتظارات و خواسته‌هایشان میان آن‌ها تقسیم می‌شود.
- اما یکی دیگر از مهم‌ترین معایب تک فرزندی همین است که انتظار والدین از فرزند، به تنهایی فقط روی او متمرکز است.
- تک فرزندها عموماً فشار روانی زیادی را در برخورد با انتظارات والدینشان تحمل می‌کنند و در صورت عدم توانایی برای جلب رضایت و خشنودی پدر و مادر، استرس و اضطراب زیادی به آن‌ها وارد می‌شود.

قدرروانی بیش از حد

● خودبزرگ بینی

● توجه خاص و افراطی والدین

● بچه‌هایی که خواهر و برادر ندارند و تنها فرزند یک خانواده به شمار می‌روند، در مرکز توجه والدین خود قرار می‌گیرند. آن‌ها به این دلیل که خواهر و برادری ندارند، به رقابت برای جلب توجه پدر و مادر مشغول نمی‌شوند.

● این در مرکز توجه بودن همیشگی، فرد را در بزرگسالی با مشکلات زیادی روبه‌رو می‌کند و انتظار دارد جامعه، دوستان، همکاران و ... هم مانند والدین، توجه ویژه‌ای نسبت به او داشته باشند.

● به این صورت افرادی پر توقع بار می‌آیند که در بسیاری از موارد تمایل دارند همه چیز بر وفق مرادشان باشد.

● والدینی که یکی فرزند دارند، در موقعیت‌های مختلف از فرزند خود حمایت بیش از حد می‌کنند.

● وابستگی به والدین

- کودکان یا نوجوانی که خواهر و برادر ندارد، به مقدار بسیار بیشتری به والدین خود وابسته است و روند استقلال یافتن و جدایی از خانه و خانواده برای او دشوارتر است.
- این وابستگی نسبت به فرزند، از سوی پدر و مادر هم وجود دارد. آن‌ها ترجیح می‌دهند فرزندشان برای همیشه در کنار آن‌ها باشد و هر چه دیرتر این روند مستقل شدن اتفاق بیفتد، خشنودتر هستند.

● تک فرزندها پس از ازدواج، برای داشتن فرزند تحت فشار قرار می گیرند؛ زیرا فقط آن ها هستند که می توانند نسل پدر و مادر را حفظ کنند.

● تک فرزندی به عنوان تنها مراقب والدین سالمند خود، فشارهای روحی و جسمی زیادی را متحمل خواهد شد.

● تک فرزندها هرگز تجربه داشتن خواهرزاده و برادرزاده را نخواهند داشت.

● در واقع آن‌ها در بزرگسالی با کمبود روابط خانوادگی مواجه خواهند بود.

تک فرزندی و روحیه رقابتی

- نداشتن خواهر و برادر باعث کاهش روحیه رقابت طلبی می شود چرا که حریفی برای کودک وجود ندارد. این کودکان بازی ها و دعواهای خواهر برادری را تجربه نمی کنند. اینکه یاد بگیرند با کسی کنار بیایند نیز نکته مهمی است که کودکان تک فرزندی آن را کمتر آموخته اند. نداشتن این تجربه ها باعث می شود که فرصت کمتری برای پرورش توان کنترل بر محیط و مدیریت کارهای خود داشته باشد. همچنین داشتن روحیه رقابت در پیشرفت ها و موفقیت های بزرگسالی تاثیر گذار است؛ داشتن خواهر و برادر کودک را در درک مفهوم رقابت و پافشاری به روی هدف یاری می کند.

پس مهمتین آسیب های تک فرزندی عبارتند از:

● رواج فرزند سالاری و کاهش اقتدار والدین؟؟؟؟

● کمالگرایی و بلوغ زودرس

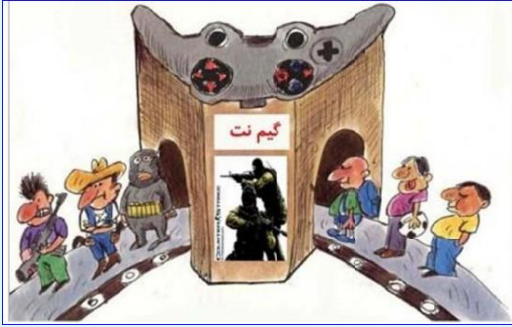
● جایگزینی رسانه (تلویزیون، بازی های رایانه ای، اینترنت و

ماهواره)

● کم شدن روابط اجتماعی

● تضعیف شبکه ارتباطی خویشاوندی در آینده

● کاهش انسجام خانواده

عوارض تک فرزندی

● عوارض اجتماعی:

- به هم خوردن توازن و تعادل نسلی
- کم رنگ شدن همبستگی اجتماعی
- افزایش احتمال طلاق در نسل آینده در صورت تربیت نادرست
- افزایش احتمال انزوای والدین در سنین پیری

● عوارض فردی

- جسمی
- روانی/اجتماعی

كلام آخر

خلاصه مزایای تک فرزندی

- کودکی به والدین خود بسیار وابسته است و رابطه خوبی با آن ها دارد.
- کودکی در همه چیز بهترین است.
- تنها کودکی توجه پدر و مادرش را به خود جلب می کند.
- کودکی مجبور نیست با خواهر و برادر دیگر برای جلب توجه والدین رقابت کند.
- کودکی با خواهر یا برادر دیگر مقایسه نمی شود (به عمد یا غیر عمد).
- کودکی تنها مستقل تر است.

خلاصه معایب تک فرزندی

- کوو که ممکن دست تنها بزرگ شود.
- کوو که کسی را ندارد که با او بزرگ شود.
- کوو که ممکن دست فشار زیادی از جانب والدین داشته باشد تا خوب عمل کند یا در مدرسه و فعالیت های دیگر بهتر باشد.
- والدین کوو که تمایل به مراقبت زیاد دارند.
- کوو که ممکن دست از دست والدین خسته شود.
- کوو که ممکن دست زمان بیشتری برای دوست پیدا کردن داشته باشد.
- ممکن دست برای داشتن خواهر و برادر فشار بیاورند.
- کوو که ممکن دست تحت فشار برای مراقبت از والدین مسن قرار بگیرد.
- کوو که هرگز تجربه داشتن خواهر زاده و برادر زاده را نخواهد داشت. در حالی که این مزایا و معایب عمدتاً روی کوو که متمرکز هستند، والدین نیز از تصمیم خود برای داشتن تنها یک کوو، ناراحت هستند.
- نمی توانند از اشتباهات برادر یا خواهر بزرگ تر یاد بگیرند: خواهر و برادر بزرگ تر اشتباهات زیادی مرتکب می شوند که می توانند از آنها آمو بگیرند.
- دوستی در اطراف خود ندارند: همیشه تک فرزندان دوست دارند کسی را داشته باشند که با آنها بازی و صحبت کنند.

با سپاس از همراهی تان

